

Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w Polsce w 2020 roku

Autorzy opracowania:
Maria Dąbrowska-Loranc
Dorota Hitczenko
Katarzyna Sicińska

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Streszczenie.....	3
2. Metodologia	4
3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 2 wybranych województwach.....	7
4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożonych w samochodach osobowych w poszczególnych województwach.....	13
5. Podsumowanie i rekomendacje.....	15

1. Streszczenie

W 2020 roku w 2 województwach (mazowieckim i podlaskim), w 8 punktach pomiarowych przeprowadzono badania mające na celu między innymi zebranie danych o stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych.

Badania wykonano metodą obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach. Ogółem zebrano dane o 520 dzieciach w wieku 0-12 lat.

Dla samochodów osobowych uzyskano następujące wyniki:

- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w 2020 roku wyniósł 97%.**
- /// **Najlepiej zabezpieczone są dzieci najmłodsze (98%) i średnie (99%).** Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 8-12 lat wyniósł 95%.
- /// Z analizy zebranych danych wynika, że **jest niewielka różnica w stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych ze względu na miejsce w pojeździe.** Na przednim siedzeniu 94% dzieci było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających, a na tylnym – 97%.
- /// **Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci, na drogach krajowych i w miastach wojewódzkich jest największe** (odpowiednio 98% i 97%). Na drogach wojewódzkich i powiatowych mniej dzieci jest przewożonych w urządzeniach zabezpieczających (odpowiednio 83% i 93%).
- /// **Urządzenia zabezpieczające dzieci są częściej stosowane na drogach w obszarze zabudowanym,** na których 97% badanych było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających. Na drogach w obszarze niezabudowanym wskaźnik ten wyniósł 95%.
- /// Badania zostały przeprowadzone w 2 województwach. Analiza danych dla województw wykazała, że stosowanie **urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach były podobne: mazowieckie (97%), podlaskie (96%).**
- /// **W 2 dużych miastach,** poziom stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci do 12 roku życia wyniósł: w Warszawie 99%, w Białymstoku 97%
- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci wzrósł o 9 punktów procentowych w stosunku do roku 2013.**

2. Metodologia

Badania dotyczące zachowań uczestników ruchu, w tym badania dotyczące stosowania w samochodach osobowych urządzeń zabezpieczających dzieci¹ w 2020 roku zostały przeprowadzone w ciągu dwóch miesięcy wrzesień - październik.

Pomiary zrealizowano w 2 województwach, w 8 punktach pomiarowych.

W celu zebrania danych zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w miastach wojewódzkich.

Punkty pomiarowe były zlokalizowane w rejonach skrzyżowań z sygnalizacją świetlną lub rond, czyli tam gdzie kierowcy znacznie redukowali prędkość oraz z dala od posterunków policji i w sposób nie sugerujący badanych, że są obserwowani.

W każdym punkcie pomiary prowadzono w dni powszednie, w dobrych warunkach atmosferycznych, w porze dziennej, przez minimum 2 godziny. W jednym punkcie obserwacyjnym dane były zbierane przez 1 do 2 specjalnie przeszkolonych obserwatorów.

Do rejestracji wyników obserwacji stosowano dedykowaną aplikację na urządzenia mobilne umożliwiającą zapisywanie, segregowanie i wysyłanie zgromadzonych danych na serwer bezpośrednio po zakończeniu pomiarów. Aplikacja nie rejestrowała danych niepełnych.

Rejestracji podlegały następujące parametry:

- /// typ pojazdu: samochód osobowy, samochód ciężarowy, samochód dostawczy,
- /// rodzaj uczestnika ruchu: pasażer z przodu, pasażer z tyłu,
- /// wiek uczestnika ruchu: dzieci małe (0-3 lata), dzieci średnie (4-7 lat), dzieci duże (8-12 lat).

¹ Zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawa Prawo o ruchu drogowym):

Art. 39. 1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy, z zastrzeżeniem ust. 3, 3b i 3c.[...]

3. W pojeździe kategorii M1, N1, N2 i N3, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, wyposażonym w pasy bezpieczeństwa lub urządzenia przytrzymujące dla dzieci, **dziecko mające mniej niż 150 cm wzrostu jest przewożone**, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 3b, **w foteliku bezpieczeństwa dla dziecka lub innym urządzeniu przytrzymującym dla dzieci, zgodnym z:**

1) masą i wzrostem dziecka oraz

2) właściwymi warunkami technicznymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej lub w regulaminach EKG ONZ dotyczących urządzeń przytrzymujących dla dzieci w pojeździe.

3a. Foteliki bezpieczeństwa dla dziecka oraz inne urządzenia przytrzymujące dla dzieci są instalowane w pojeździe, zgodnie z zaleceniami producenta urządzenia, wskazującymi, w jaki sposób urządzenie może być bezpiecznie stosowane.

3b. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1, N2, N2 i N3 o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, dziecka mającego co najmniej 135 cm wzrostu przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa w przypadkach, kiedy ze względu na masę i wzrost dziecka nie jest możliwe zapewnienie fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci zgodnego z warunkami, o których mowa w ust. 3.

3c. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1 i N1, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, trzeciego dziecka w wieku co najmniej 3 lat, przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa, w przypadku gdy dwoje dzieci jest przewożonych w fotelikach bezpieczeństwa dla dziecka lub innych urządzeniach przytrzymujących dla dzieci, zainstalowanych na tylnych siedzeniach pojazdu i nie ma możliwości zainstalowania trzeciego fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci.

3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 2 wybranych województwach

3.1 Wskaźniki stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych

W badaniach przeprowadzonych w 2020 roku zebrano dane o 520 dzieciach w wieku 0-12 lat, przewożonych w samochodach osobowych, w tym:

- /// 28% zarejestrowanych dzieci przewożono na przednim siedzeniu,
- /// 72% zarejestrowanych dzieci przewożono na tylnym siedzeniu.

W samochodach osobowych 97% zbadanych, było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających (foteliki, podwyższenia), w tym:

/// w podziale ze względu na miejsce w pojeździe:

- na przednim siedzeniu – 94%,
- na tylnym siedzeniu – 97%,

/// w podziale ze względu na wiek:

- wśród dzieci małych (0-3 lata) – 98%,
- wśród dzieci średnich (4-7 lat) – 99%,
- wśród dzieci dużych (8-12 lat) – 92%,

/// w podziale na rodzaj drogi:

- na drogach krajowych – 98%,
- na drogach wojewódzkich – 83%,
- na drogach powiatowych – 93%,
- w miastach wojewódzkich – 97%,

/// w podziale na obszar:

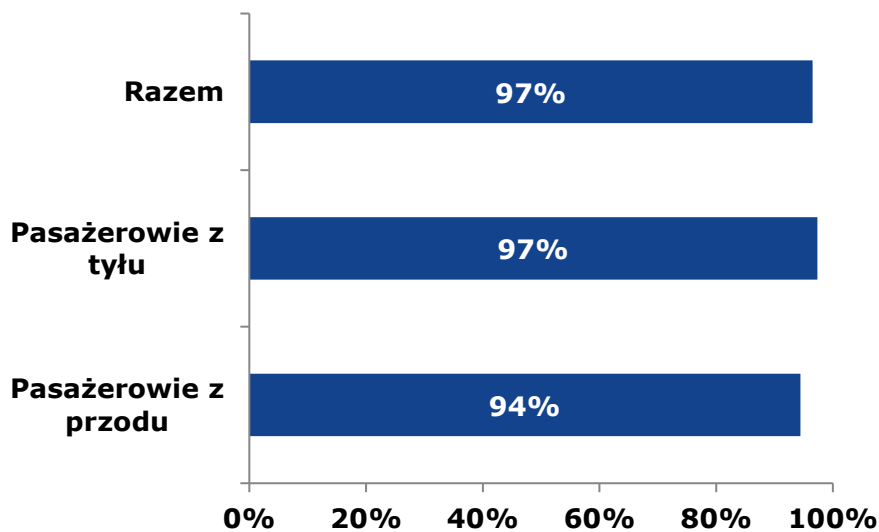
- w obszarze zabudowanym – 97%,
- w obszarze niezabudowanym – 95%.

Poniżej w tabelach i na wykresach przedstawiono szczegółowe wyniki:

Tab.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2020 roku

Miejsce w pojeździe	Ogółem zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Pasażerowie z przodu	144	136	94,4%
Pasażerowie z tyłu	376	366	97,3%
Razem	520	502	96,5%

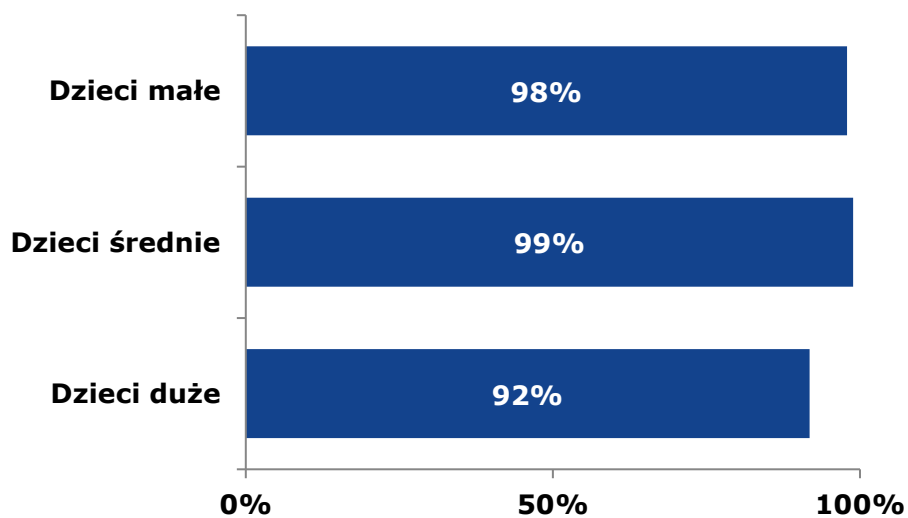
Rys.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2020 roku

Tab.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2020 roku

Wiek	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Dzieci małe (0-3)	94	92	97,9%
Dzieci średnie w (4-7)	268	265	98,9%
Dzieci duże (8-12)	158	145	91,8%
Razem	520	502	96,5%

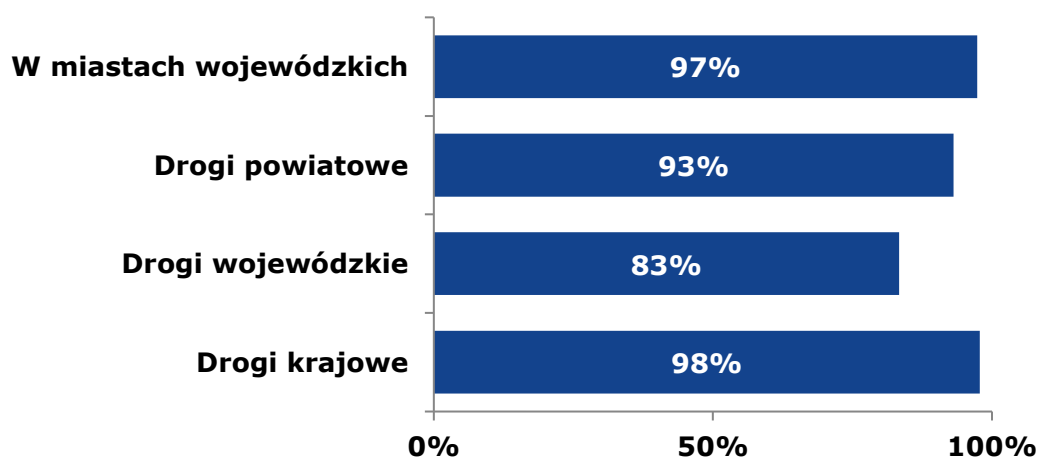
Rys.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2020 roku

Tab.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2020 roku

Kategoria drogi	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Drogi krajowe	91	89	97,8%
Drogi wojewódzkie	24	20	83,3%
Drogi powiatowe	29	27	93,1%
W miastach wojewódzkich	376	366	97,3%
Razem	520	502	96,5%

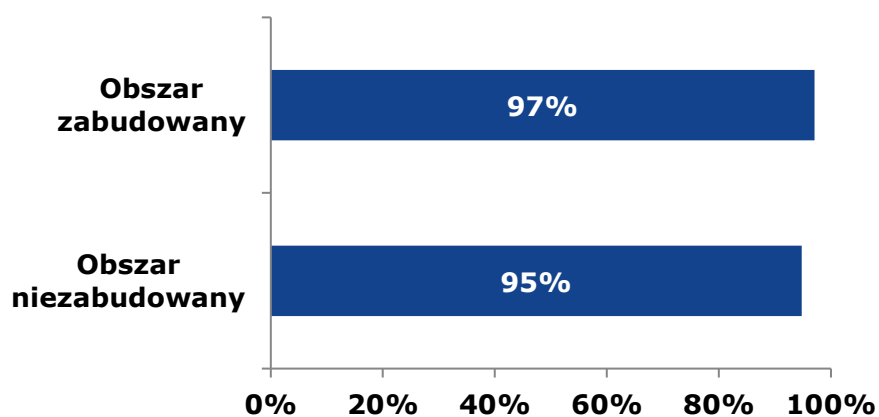
Rys.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2020 roku

Tab.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2020 roku

Obszar	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Obszar zabudowany	405	393	97,0%
Obszar niezabudowany	115	109	94,8%
Razem	520	502	96,5%

Rys.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2020 roku

3.2 Zmiany czasowe

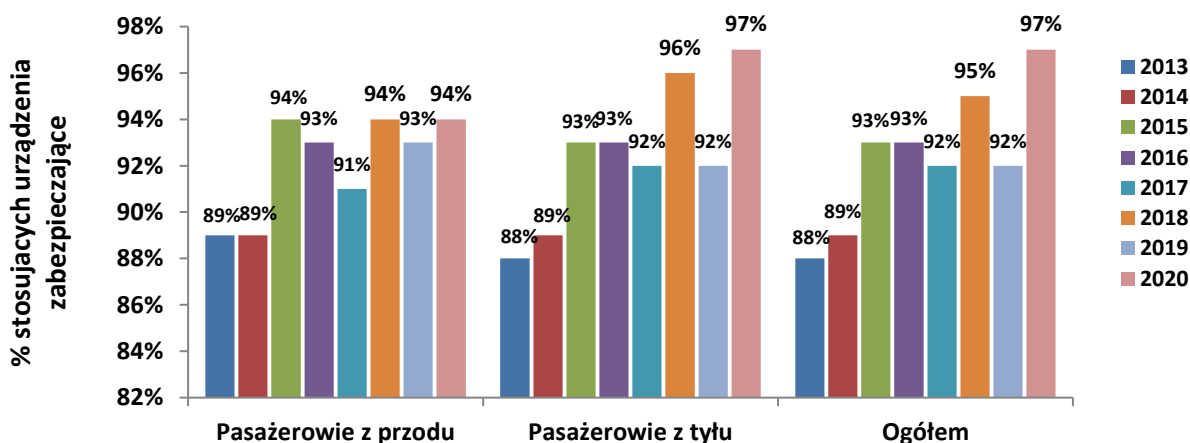
Poniżej przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w latach 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020 (w latach 2014-2015 dla całej Polski, w 2016 roku na przykładzie trzech województw: lubelskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego, w roku 2017 na przykładzie trzech województw: świętokrzyskiego, pomorskiego i łódzkiego, w roku 2018 na przykładzie trzech województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i śląskiego, w roku 2019 na przykładzie trzech województw: lubuskiego, małopolskiego i warmińsko-mazurskiego, a w roku 2020 na przykładzie dwóch województw: mazowieckiego i podlaskiego).

Porównanie badań przeprowadzonych w latach 2014–2020 wskazuje na korzystne zmiany. Ogólny wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych wzrósł od 2013 roku o 9% i wynosi 97%. Wynik zanotowany w 2020 roku wykazuje wzrost stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci o 5% w stosunku do roku poprzedniego. Podkreślić należy, że od 2015 procent dzieci prawidłowo przewożonych na przednich i na tylnych siedzeniach nie różni się znacznie w poszczególnych latach i wynosi ponad 90%.

Tab.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Miejsce w pojeździe	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2013/ 2020
Pasażerowie z przodu	89%	89%	94%	93%	91%	94%	93%	94%	+5%
Pasażerowie z tyłu	88%	89%	93%	93%	92%	96%	92%	97%	+9%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	97%	+9%

Rys.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających wśród dzieci najmłodszych jest od lat na najwyższym poziomie. Przez ostatnie 5 lat waha się on między 98 a 100%. Dzieci starsze (4-12 lat) są trochę rzadziej przewożone prawidłowo. W roku 2020 zanotowano wzrosty stosowania urządzeń zabezpieczających w stosunku do roku 2013 we wszystkich kategoriach wiekowych, w tym: dzieci małe o 6%, dzieci średnie o 14% i dzieci duże o 5%.

Tab.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na wiek – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Wiek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2013 / 2020
Dzieci małe (0-3)	92%	95%	99%	99%	98%	98%	100%	98%	+6%
Dzieci średnie (4-7)	85%	92%	94%	92%	94%	96%	85%	99%	+14%
Dzieci duże (8-12)	87%	86%	90%	92%	88%	94%	95%	92%	+5%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	97%	+9%

Dzieci najczęściej prawidłowo przewożone są w urządzeniach zabezpieczających na drogach głównych: krajowych oraz w dużych miastach. Najrzadziej dzieci są przewożone prawidłowo na drogach lokalnych. Największy wzrost prawidłowego przewożenia dzieci zaobserwowano na drogach powiatowych (+14%).

Tab.3.2.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorie drogi – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

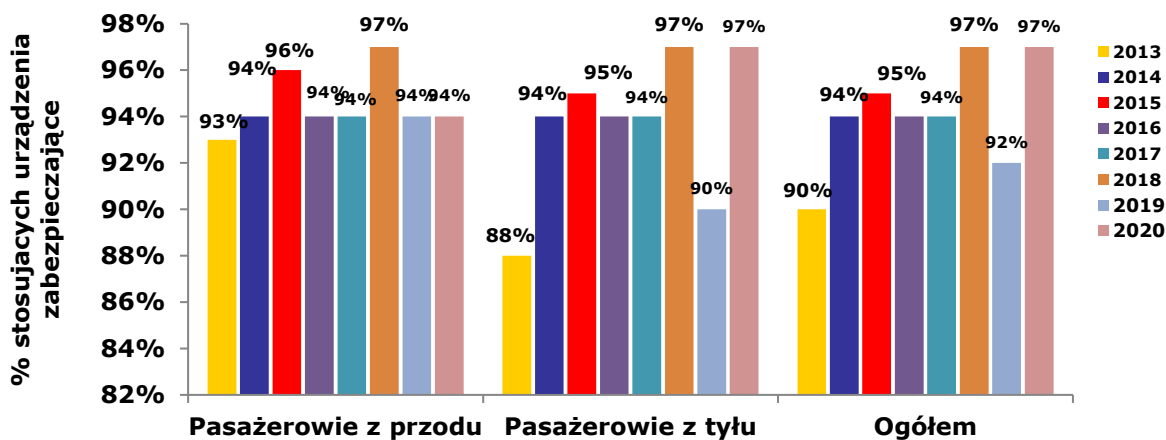
Kategoria drogi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2013/ 2020
Drogi krajowe	93%	88%	89%	91%	87%	94%	94%	98%	+5%
Drogi wojewódzkie	87%	82%	93%	95%	98%	93%	94%	83%	-4%
Drogi powiatowe	75%	80%	87%	92%	89%	93%	86%	93%	+17%
Miasta wojewódzkie	90%	94%	95%	94%	94%	97%	92%	97%	+7%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	97%	+9%

W 2020 roku zaobserwowano wzrost w stosunku do roku poprzedniego stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych o 5%, a w stosunku do roku 2013 o 7%. Wysokie wskaźniki ochrony dzieci w pojazdach to bardzo pozytywny wynik stawiający Polskę bardzo wysoko wśród krajów Europy.

Tab.3.2.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Rok	Pasażerowie z przodu	Pasażerowie z tyłu	Ogółem	Zmiana ogółem w stosunku do roku 2006
2006	88%	85%	86%	-
2008	90%	85%	87%	+1%
2013	93%	88%	90%	+4%
2014	94%	94%	94%	+8%
2015	96%	95%	95%	+9%
2016	94%	94%	94%	+8%
2017	94%	94%	94%	+8%
2018	97%	97%	97%	+11%
2019	94%	90%	92%	+6%
2020	94%	97%	97%	+11%

Rys.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Od lat największą troskę o prawidłowe przewożenie dzieci w urządzeniach zabezpieczających wykazywali mieszkańcy dużych miastach. Prawidłowo przewożono dzieci zarówno na przednich jak i na tylnych siedzeniach. W 2020 roku zanotowano wzrost o 5% w stosunku do roku poprzedniego i o 7% w stosunku do roku 2013, przy czym sytuacja polepszyła się szczególnie jeśli chodzi o dzieci przewożone na tylnych siedzeniach (9%).

4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach

W rozdziale przedstawiono charakterystykę zmian czasowych dotyczącą stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych w dwóch województwach: mazowieckim i podlaskim.

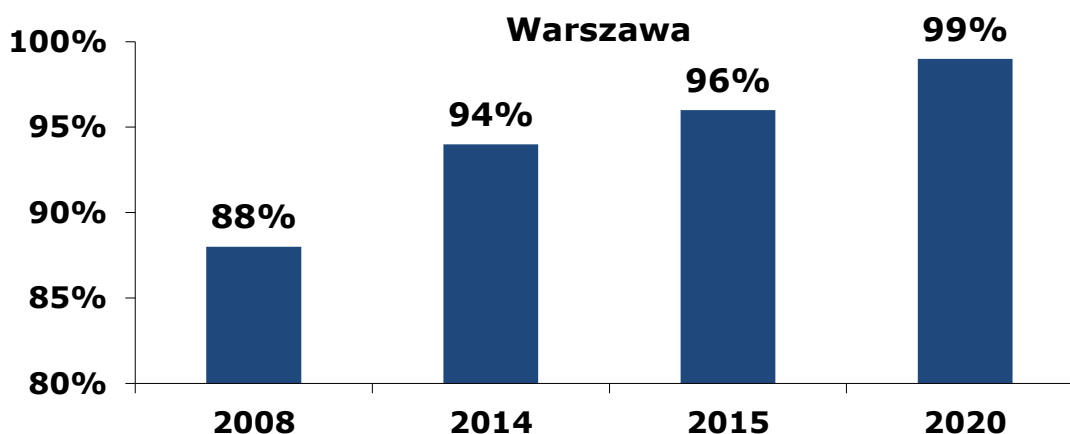
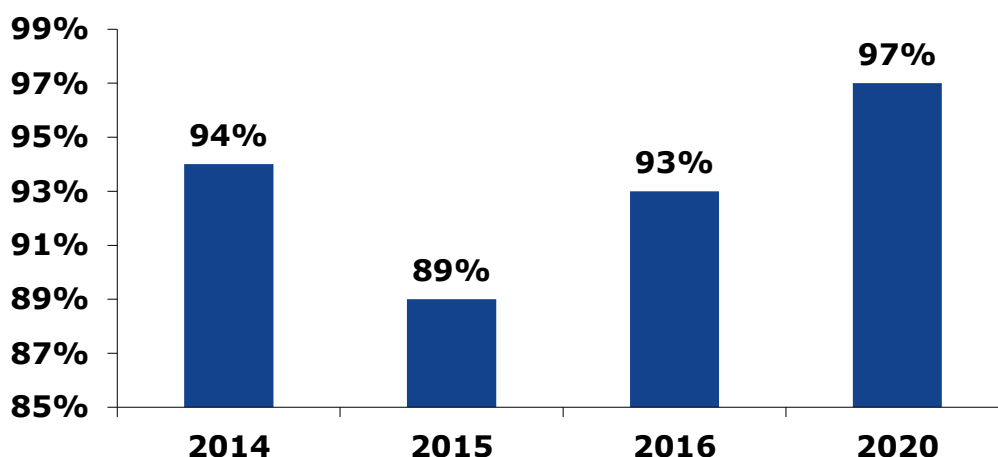
MAZOWIECKIE

W województwie mazowieckim w 2020 roku zbadano 218 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 211 dzieci (97%). W stolicy województwa – Warszawie, zaobserwowano 137 dzieci z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 135 dzieci (99%).

W województwie mazowieckim w porównaniu do 2014 roku zaobserwowano 3% wzrost prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach osobowych, a w Warszawie wzrost 0 11%.

mazowieckie

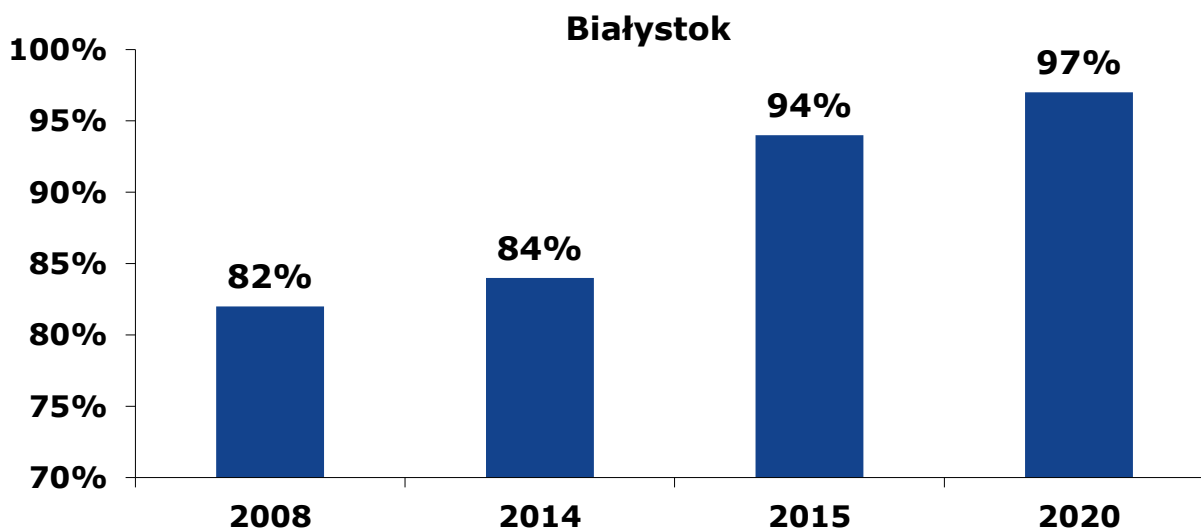
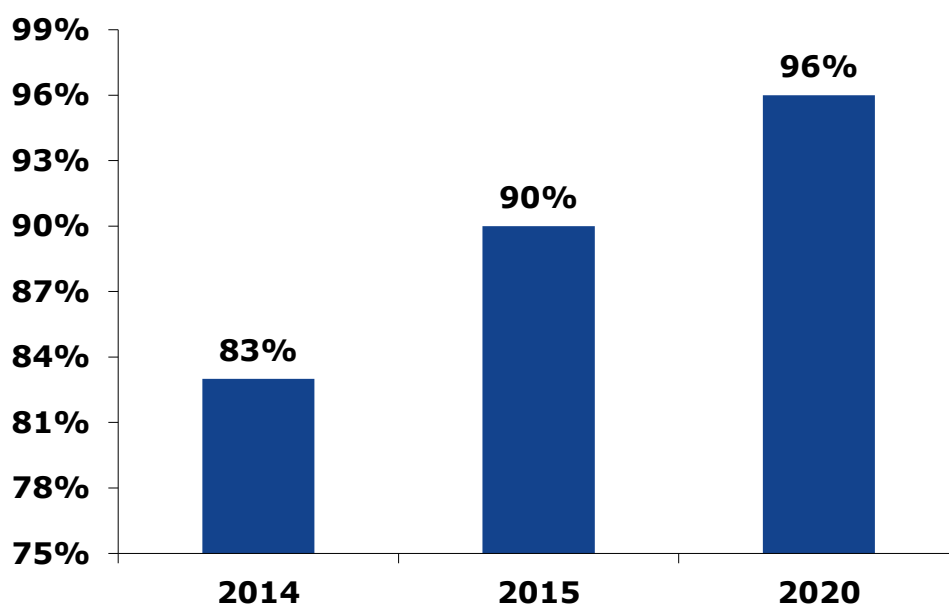
PODLASKIE

W województwie podlaskim w 2020 r. zbadano 302 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 291 dzieci (96%). W stolicy województwa – Białymstoku, zbadano 239 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 231 dzieci (97%).

W województwie podlaskim w porównaniu do roku 2014 zaobserwowano wzrost procentowy prawidłowo przewożonych dzieci w samochodach osobowych o 6%, a w Białymstoku o 8%.

podlaskie

5. Podsumowanie i rekomendacje

Badania stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem, zwanych potocznie fotelikami, są prowadzone w Polsce cyklicznie od 2006 roku. Badania ogólnopolskie, bardzo szczegółowe były prowadzone tylko w latach 2014-2015. W pozostałych latach były one prowadzone na wybranych obszarach (kilka województw, wybrane miasta) w celu uzyskania reprezentatywnych wyników. W latach 2016-2019 badania zostały wykonane przez Instytut Transportu Samochodowego w wybranych województwach, każdego roku trzech dobranych wg dwóch kryteriów: wskaźnika stosowania urządzeń zabezpieczających w 2015 roku (wysoki, średni i niski) oraz lokalizacji (w 2016 roku lubelskie, mazowieckie, wielkopolskie, w 2017 roku świętokrzyskie, pomorskie i łódzkie, w 2018 roku dolnośląskie, kujawsko-pomorskie i śląskie, w 2019 roku lubuskie, małopolskie i warmińsko-mazurskie). W roku 2020 badania wrywkowe powinny objąć ostatnie 4 województwa. Jednak ze względu na pandemię udało się zrealizować badania tylko w dwóch województwach: mazowieckim i podlaskim. Ogółem w ciągu 5 lat zebrano dane o 3736 dzieciach w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych. Wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują na stopniowy wzrost stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych w okresie 5 lat 2016-2020. Znaczny postęp zaobserwowano również w stosunku do województw, a w szczególności w stosunku do dużych miast.

Wynik uzyskany w 2020 roku - 97% stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem osobowym w dalszym ciągu plasuje Polskę na bardzo dobrej pozycji w rankingach międzynarodowych.

W 2013 roku zakończyła się kampania Klub Pancernika Klika w Fotelikach, która była powtarzana w latach 2005- 2006 trzykrotnie oraz w latach 2011-2013 również trzykrotnie. Wysoki poziom prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach osobowych oraz jego stopniowy wzrost w latach 2014-2020 niewątpliwie potwierdził skuteczność działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych prowadzonych w ramach kampanii Klub Pancernika Klika w Fotelikach. Dzieci, które wychowywały się z Kampanią Klub Pancernika Klika w Fotelikach od początku swego życia są przekonane o konieczności stosowania zabezpieczeń podczas podróży. Są to również ich rodzice, którzy zetknęli się z kampanią Klub Pancernika Klika w Fotelikach w poprzednich latach i którzy zostali skutecznie przekonani, że dzieci zawsze bez względu na rodzaj i długość podróży powinny jeździć w fotelikach, a w przyszłości w pasach.

W kolejnych latach rekomenduje się zintensyfikowanie działań edukacyjnych w zakresie kształtowania wśród dzieci i dorosłych poczucia, że stosowanie pasów i fotelików jest ważne, bez względu na długość i czas podróży i że są one skuteczne jeśli się je stosuje w sposób prawidłowy. Może być to kolejna ogólnopolska kampania nawiązująca do Klubu Pancernika, który okazał się skuteczny i bardzo dobrze przyjęty przez dzieci.

Konieczne jest również dalsze monitorowanie stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem z wykorzystaniem stosowanej do tej pory metodyki. Badania pozwolą stwierdzić czy obecna tendencja przewożenia dzieci w samochodzie się utrzymuje oraz czy ewentualne podejmowane działania w tym zakresie są skuteczne.

W roku 2021 Instytut Transportu Samochodowego planuje ogólnopolskie badania sposobu przewożenia dzieci. Badania te mają mieć charakter międzynarodowy w ramach europejskiego grantu *Baseline*, którego celem będzie zebranie informacji o zachowaniach uczestników ruchu, w tym między innymi stosowanie pasów i fotelików.